

ΕΠΙΧΡΕΑΤΗΣ

23.7.2000

04 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

«Κόστος-όφελος»
κριτήριο και
για το κράτος

Του ΕΩΚΡΑΤΗ ΚΟΣΜΙΔΗ

Οποτε πυρεπτική είναι η άσκηση κόπιας δραστηριότητας του δημόσιου τομέα δεν ήταν αναπομπική, ως συνείδηση υπήδεικνυόταν η σύσταση ειδικού φορέα, με τη μικρή νομική προσοχή που δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, προκειμένου να αντικαταστήσει τη δραστηριότητα αυτή. Η λέξη κλειδί ήταν «ευελξία», που στην πράξη συχνά σήμαινε δυνατότητα συνδουλής

Ο κ. Σωκράτης Κοσμίδης

και έλλειψη ελεγχών. Η πολιτική ηγεσία του κάθε υπουργείου προσπαθούσε στην άσκηση αυτή, όχι πάντοτε αναστρέφοντας. Η σύσταση του φορέα επέτρεπε, εκτός από τη

διεύρυνση της επιρροής του υπουργείου, και τη διατήρηση φιλικών προσώπων στη διοίκηση του νέου φορέα και, παλαιότερα, την πρόσληψη προσωπικού με ιδιαιτερείς διαδικασίες, που ευνοούσαν το πελατειακό σύστημα.

Έτσι, περιφερειακά στο στενότερο κύκλο του Δημοσίου λειτουργούσε ένας μικρός υπερισχυμένος νομικών προσώπων, στα οποία οι συχνές αλλαγές στην κορυφή των υπουργείων δεν επέτρεπαν ούτε καν επαφή γνωριμίας πολλές φορές. Η αξιολόγηση του έργου ήταν ευκαιριακή και ατελής. Η σχέση κόστους-οφέλους σπανίως ή ποτέ δεν μετρήθηκε. Περισσότερα συνέπαι: η ανάγκη «επιστράτευσης» κώπων κλιόδων προσωπικών, τα οποία απαιτούνται για τη στελέχωση των διοικήσεων των φορέων αυτών, σε όλα τα επίπεδα, από τον πρόεδρο ή διοικητή ως το ένατο μέλος του διοικητικού συμβουλίου.

Το 1997 ο πρωθυπουργός και το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης ανέλαβαν την πρωτοβουλία για την εξορθολογισμό του φαινομένου. Το Υπουργικό Συμβούλιο, στις 31/10/97, έγκρινε πίνακα φορέων που καταργούνται, συγχωνεύονται ή μεταφέρονται δραστηριότητες, αποδεχόμενο μέρη τη γνωμοδότηση νομοθετημένης εκτελεστικής Γραμματείας πενταμελούς επιτροπής. Παράλληλα, ορίστηκε ότι κανένα νέο νομικό πρόσωπο δεν συνιστάται χωρίς προηγούμενη γνωμοδότηση της ίδιας επιτροπής. Η υλοποίηση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ολοκληρώθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό, ουκί απρόσκοπτα. Σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξε

υπαναχώρηση (π.χ. η συγχώνευση Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και Τυχοδωρικού Ταμείου η) ή ενδοτικότητα σε πιθανές αντιδράσεις (π.χ. συγχώνευση ναυσοκομείων).

Στόχος αυτής της επιτυχούς πρωτοβουλίας δεν ήταν μόνο η εξοικονόμηση χρημάτων και ο περιορισμός του κράτους, αλλά και η αλλαγή νοοτροπίας, που αναφέρθηκε στην αρχή αυτή του συμπεριλαμβανόμενου. Οικονομικές δεν εξέλιπον. Γι' αυτό η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί. Ισχυρίζομαι ότι πρέπει φορείς ακόμη μπορούν αληθώς να καταρτηθούν, συγχωνευθούν ή αλλοιωθούν μορφή. Δεν αντιλαμβάνομαι γιατί ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού (ΟΔΔΥ), το Ταμείο Λογικών Αγορών και το Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) πρέπει να έχουν τη μορφή νομικών προσώπων, με διοικητικό συμβούλιο, ιδιαίτερες υπηρεσίες διοικητικής και οικονομικής υποστήριξης, κ.λπ., αντί να είναι υπηρεσίες με επικεφαλής έναν ικανό διευθυντή. Υπήρξαν νομικά πρόσωπα, όπου τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ήταν περισσότερα των υπηρετούντων υπαλλήλων!

Και σε σταματήσουμε να υποστηρίζουμε άκριτα ότι δήθεν η δημόσια διοίκηση σπαράζει παντελώς ικανών στελεχών. Αντιθέτως, πιστεύω μεν ότι περισσεύει πολύ προσωπικό σε ορισμένους τομείς (π.χ. διοικητικό) και λείπει σε άλλους (π.χ. υπολογιστικό), τάν όμως εκτιμώ ότι υπάρχουν στελέχη ικανά να διευθύνουν, αρκεί να τα αναζητήσουμε και να τα ανακαλύψουμε, έσω και μακριά από κλυματικές εξορμήσεις και επιτηρίδες. Και επιτέλους, αν δεν έχουμε στελέχη στη διοίκηση, σε τα δημιουργήσουμε. Ας μη λησμονούμε ότι υπόαλληλοι του ευρύτερου δημόσιου τομέα παράγονται κατ' απονομήν, ως μετακλήτοι, σε υψηλές θέσεις αξιωματικών (γενικοί γραμματείς, πρόεδροι, κ.λπ.).

Καθίσταται φανερό η ανάγκη θέσπισης αυστηρών κριτηρίων που θα απαιτούν στο ερώτημα σε ποιες περιπτώσεις είναι αναγκαία η άσκηση κυβερνητικής ή διοικητικής δραστηριότητας με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει κριτήριο η δικύρωση της επιρροής και η δημιουργία θέσεων αξιωματικών. Κριτήρια πρέπει να είναι αμιγώς αποτελεσματικά ή, η επωφελής σχέση κόστους-οφέλους και η ορθολογική διάταξη δυνάμεων και διαθέσιμων πόρων.